

Večernik

Leto V. (XII.), štev. 53

Maribor, petek 6. marca 1931

»JUTRA«

Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček, zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno prejemah v upravi ali po pošti 10 Din. dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglaš po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Odgovor na fašistično gonjo

ZAGREBSKO KATOLIŠKO GLASILO »HRVATSKA STRAŽA« O FAŠISTIČNIH IZPADIH PROTI METROPOLITU DR. BAUERJU.

ZAGREB, 6. marca. Tukajšnji list »Hrvatska Straža«, ki ga smatrajo kot organ visokih cerkvenih krogov, se je končno čutil primoranim, da odgovori na napade fašističnega tiska v Italiji na metropolita dr. Bauerja radi njegove poslanice. Povdarja, da je poslanica čisto cerkvena akcija v obrambo naravnih in pozitivnih verskih pravic narodnih manjšin v Italiji, priznanih po mednarodnih pogodbah, in torej nima ničesar skupnega s kako protifašistično ali protitalijansko akcijo. Katoliška cerkev je vedno smatrala pravico vernikov do rabe materinskega jezika kot življensko prirodno pravo.

Tudi v konkordatu med Rimom in Sv. Stolicco je v čl. 22. izrecno rečeno, da morajo dušni pastirji poleg italijanskega govoriti tudi jezik, ki se rabi v dotičnem kraju. Lateranska pogodba je prva mednarodna pogodba, s katero je v Italiji priznana nacionalna eksistenca in pravica narodnih manjšin, da uživajo duhovni pouk v svojem materinem jeziku.

List navaja nato celo vrsto slučajev progonov slovenskega in hrvatskega jezika v cerkvah in slovenskih ter hrvatskih duhovnikov, pa pravi:

»Nadžkoj dr. Bauer se je samo pridružil obsodbi Sv. Stolice, ki jo je izrekla proti kršenju pravic katoliške cerkve in izrecnih predpisov konkordata s strani fašističnih oblasti. Zato so tudi sredstva, s katerimi je priskočil na pomoč vernikom, ogroženim v svojih naravnih in cerkvenih pravicah, bila povsem duhovne narave. Tu se ne zagovarja in ne priporoča nikakršna politična akcija, niti se hujša proti Italiji, ampak v duhu prave krščanske ljubezni in mednarodnega bratstva se priporoča vernike, ogrožene v njihovih pravicah, molitvi njihovih verskih bratov v Jugoslaviji. Molitve niso naperjene proti Italiji, ker cerkev ne more moliti na škodo nikogar, ampak je njih namen, da izprošijo milost za preganjane in za one, ki krivico delajo, da bi jo spoznali in jo zanjaprej opustili.«

Oboroževanje glavna nevarnost za mir

VANDERVELDE O MRZLIČNEM OBO ROŽEVANJU VSEH DRŽAV IN O VPRAŠANJU DIREKTNE VOJNE KRIVDE.

BRUSELJ, 6. marca. Vodja belgijskih socialistov, Vandervelde, je imel v znanje-političnem odboru zbornice velik govor, v katerem se je bavil z vojno nevarnostjo. Trenutno obstoja največja nevarnost v mrzličnem oboroževanju vseh držav. Nemški armadni proračun znaša 5.6 milijard frankov, francoski celo 20 milijard. Nemčija preživlja sedaj težko krizo in tamkajšnji socialistični poslanci so v težavnem položaju, ker morajo glasovati za armadni proračun ali pa vreči vlado.

V svojih nadaljnjih izjavanjih je izjavil govornik, da je l. 1920 glasoval za belgijsko-francosko vojaško pogodbo, sedaj pa se mu zde ogromni izdatki za armado

zelo sumljivi in zato tudi ne more imeti zaupanja v zveze, ki se sklepajo med posameznimi državami in armadami. Versailles nalaga premagancem ne samo težka bremena, ampak predstavlja tudi kazen za vojno krivdo. Ni sicer nobenega dvoma, da zadene direktna krivda Nemčijo, imeti pa je treba pred očmi, da zadene krivda tudi druge vlade, čeprav le indirektno.

Vandervelde je zaključil svoja izvajanja, ki so izzvala splošno pozornost javnosti, s pozivom vsem vladam na svetu, da naj podvojijo stremeljenja po ohranitvi miru in preprečijo vse, kar bi mogli dovesti do oboroženih spopadov med narodi.

Zedinjenih držav i v Parizu še nedavno ostre debate.

V prehodni dobi, katero preživljamo, moramo vsi storiti vse, da omilimo posledice težke krize svetovnega gospodarstva. Dozdanje izkušnje v posameznih državah sveta so pokazale, da je obvezno zavarovanje za slučaj brezposelnosti v zvezi s strogo kontrolo glede delamržnežev še najuspešnejši način pobiranja brezposelnosti. To dokazujejo Češkoslovaška, Nemčija in Anglija, kjer imajo zavarovanje uvedeno, pa vendar statistika dokazuje, da vsi, ki dobivajo za slučaj brezposelnosti premije, stremijo za novim zaslužkom.

Brezposelnost je neposredna in usojena posledica nenavdne preloma med produkcijo in konsumom. Danes moramo

biti priče gospodarske krize, ki je enaka oni iz l. 1920. Tržišča počajo sprejemati blaga, vsled česar padajo cene in mora počivati produkcija, brezposelnost pa zavzema vedno večji obseg. 25 milijonov brezposelnih na celim svetu in 50 milijonov ljudi, ki so prisiljeni na zmanjšanje konsuma v trenutku, ko so se nakupičile zaloge, — to govori več ko dovolj. Zato je Albert Thomas nedavno v Ženevi povzdignil svarilni svoj glas s povdorkom, da je položaj zelo resen in da je skrajni čas, da se dajo gospodarskim odnosom med državami drugačne, nove oblike. Seveda to ne bo mogoče v enem dnevu. Dotlej pa ostane kot kategorična nujnost samo

obvezno zavarovanje za slučaj brezposelnosti.

Pred ustavno vlado na Kitajskem

LONDON, 6. marca. Iz Hankina javljajo, da pripravlja predsednik Čankajšek, ki je skupno s Huanminom tri leta izvajal diktaturo, uvedbo ustavnosti in sklicanje parlamenta. Huanmin je odstopil in je Čankajšek danes vsemogočni vodja v Hankinu. Izvoljen je 10-članski odbor, kojega član Van Čon Čuj izdeluje začasno ustavo, ki bo predložena parlamentu v prvi seji dne 5. maja t. l.

Koliko Beograda je doslej asfaltiranega?

BEOGRAD, 6. marca. Sedaj je objavljena statistika o asfaltiranju Beograda po vojni. Z asfaltiranjem so pričeli s polno paro l. 1927. in ga v naslednjih letih nadaljevali. V tem času je bilo asfaltiranih 1.133.000 četvornih metrov in sicer 763.000 čet. metrov z modernimi, 37.000 z navadnim asfaltom. Za to asfaltiranje je bilo potrošenih doslej 222 milijonov dinarjev. Dolžina asfaltiranih ulic znaša 28 kilometrov (od teh 23 km z modernim asfaltom). 60 ulic ima asfaltirane pločnike, 16 ulic pločnike iz mozaika. Za 11 novih mostov in propustov so izdali doslej 72.631.678 Din. »Politika« piše, da je v Beogradu sedaj še 1.400.000 četv. metrov neasfaltiranih ulic in 90.000 četv. metrov turške kaldreme. Asfaltiranje teh ulic bo zahtevalo še krog 350 milijonov Din. Asfaltiranje s spolno paro nadaljuje.

Ziv pokopan

PARIZ, 6. marca. »Journal« poroča iz Malage, da je bil tamkaj neki pastir živ pokopan. Vaški zdravnik ga je preiskal in proglasil za mrtvega. Še isti večer so ga položili v krsto, katero so potem po španskem običaju postavili v vdolbino v zidu. Naslednje jutro so slišali v bližini delajoči zidarji krike in zamolke udarce. Sledili so šumu in ugotovili, da prihaja iz krste. Vsi prestrašeni so takoj zbežali. Ko so kasneje odprli krsto, je bil pastir že mrtev. Njegove roke so bile vse krvave in truplo je ležalo preobrnjeno v krsti.

NOVA AMERIŠKA DRŽAVNA HIMNA.

WASHINGTON, 6. marca. Predsednik USA Hoover je ratificiral zakon, s katerim se himna »Starspangled banner« proglašja za državno himno.

KRST »KRALJICE MARIJE«

BEOGRAD, 6. marca. Danes se je odpeljal iz Beograda poseben vlak z udeleženci pri krstu našega največjega potniškega parnika »Kraljica Marija« v Split.

DÜSSELDORFSKI VAMPIR.

BERLIN, 6. marca. Razprava proti düsseldorfskemu morilcu Petru Kürtenu je razpisana definitivno za 13. aprila.

JUTRI VSI NA NAŠ JADRAN

DVORANA »UNION«
PO SPOREDU PLES

Vloga žene v razvoju socialnih razmer

PRIHOD ŽENE V URADE, OBRATE IN TOVARNE. — POCENITEV DELA. — TEKMOVANJE IN BREZPOSELNOST. — MOŽNOSTI RODBINSKEGA ŽIVLJENJA.

Na naš članek o raznih vzrokih sedanjih brezposelnosti in obče socialne bede se je pretekli teden oglašila zastopnica žen, da bi ugovarjala proti konstataciji, da je tega poslabšanja vsaj deloma kriv tudi ženski spol s tem, da je stopil v javne službe, v urade, delavnice, tovarne itd. Namen je bil vsekakor dober, a iz izvajanja cenjene dopisnice nikakor ni bilo mogoče razbrati, da bi bilo drugače, kakor smo trdili. Da se pa bomo bolje razumeli, še nekoliko konstatacij in pripomb.

Pred vsem je treba naglasiti, da nismo nikdar imeli namena nastopiti proti emancipaciji ali enakopravnosti žene in da tega namena tudi sedaj nimamo. Smo principijelno proti temu, da bi se ženska vrnila nazaj v tiste čase, ko v javnosti ni imela besede, ko je bila zares tretirana kakor človek druge vrste. Vendar pa zelo iskreno dvomimo, da je bila pot, po kateri je žena hotela doseči svojo osamo svojitev in enakopravnost, pravilna. Pred vsem mislimo tu na njen vstop v javne poklice, v urade, obrti in tovarne. S tem je sicer res dosegla neko samostojnost, neodvisnost od staršev, bratov, moža itd. in si priborila z možem-tovarišem v poklicu enakopravnost, toda časi, ko se je to zgodilo, so bili taki, da je ta svoj vstop v urad, delavnico, tovarno itd. morala zelo drago plačati, plačati s tem, da so ji odmerili manjši zaslužek in dohodek kakor poprej moškemu. Dasi je tedaj opravljala isto in enako delo in morda enako dobro ali še boljše kakor njen tovariš moškega spola, pri nagraditvi ni bila enakopravno upoštevana.

To je bila sicer velika krivica, toda naknadno se to ne da spremeniti. Iz tega pa se je rodilo prvo socialno zlo. Delodajalec, ki je opazil, da mu ženska moč opravlja enako delo kakor dražje plačani moški, je pričel nameščati vedno več žensk, moške pa je odrival. Da bi pa ne bil popolnoma izrinjen, se je naposled vdal tudi moški in pristal na to, da dela za nižji zaslužek, za enakega kakor ženska. Tako se je na eni strani podvojilo število dela iščočih moči s prihodom žensk v urade, obrate in tovarne, na drugi se je prav zaradi tega pocenila delovna moč, na tretji pa se je moški social-

no in gmotno potisnil tako nizko, da mu je bilo vedno težje ustvariti si tak dom, za katerega bi zadostoval njegov zaslužek.

Ženska, ki je prvotno morda mislila ostati v službi samo do možnosti ali pa če bi ostala samica, je bila sedaj nehote prisiljena, služiti in s tem skrbeti za vzdrževanje rodbine tudi po možnosti, kajti mož sam ni imel več toliko sredstev, da bi krila vse potrebe. Kakor hitro pa je ostala nameščenka, pa bodisi že kjerkoli, se ni več mogla vsa posvetiti domu, možu in otrokom. Skrb za dom in otroke je morala prepustiti bodisi svoji ali moževi materi ali kateri drugi nezaposleni sorodnici, odnosno prijateljici in znanki ali pa služkinji, ako si jo je s svojimi in moževimi zaslužki mogla vzdrževati. Ker je služba prvo, te ni mogla in smela zane-marjati, zato je morala in mora zane-marjati dom, moža in otroke. Zato ni več tista mati vzgojiteljica in tudi ne tista žena kakor je bila poprej.

Ker je ves ta problem tesno povezan in sega en vzrok in povod v drugega in drugi zopet v tretjega itd., morata mož in žena vedno dalje in dalje v izenačenje, to se pravi, da mora ženska vedno v težje delo, možki pa se mora zadovoljevati z bolj in bolj nizkim zaslužkom in boriti se za namestitev ne samo z moškimi, ampak tudi z ženskami. S tem postaja število onih moških, ki lahko sami preživljajo svojo družino, ako si jo ustvari, vedno manjše, na drugi strani pa se večja število onih, ki se branijo zakona. V zadnjem času se pojavljajo tudi že ženske, ki so prostovoljne in zakrknjene samice. V zvezi z vsem tem narašča vedno bolj brezposelnost in če cenjena zastopnica žensk tega ne veruje, ji predlagam sledeči poizkus, seveda je teoretično, ker praktično je neizvedljiv: vse ženske naj se hkratu umaknejo iz vseh prostih poklicev, uradov, obratov, trgovin in tovarov, pa bo v 24 urah nastalo tako pomanjkanje delovnih moči, da bodo moški, ki bodo dela iskali, sami diktirali: višino plač in zaslužka in vsi samci bodo lahko takoj stopili pred altar s tistimi ženskami, ki so jim odstopile svoja mesta.

mladinski predstojnik za V. okraj utemeljeval potrebo po ustanovitvi mestnega dnevnega zavetišča za magdalensko predmestje in se bo zadeva predložila v odločitev mestnemu občinskemu svetu. — Vodja mestnega socialno-političnega urada g. Brandner je razpravljal o smer-nicah za sprejem dece v počitniške kolonije, ki naj bo odvisen predvsem od stališča, ki ga zavzame za osnovne šole mestni fizikat, za ostale šole za Zdravstveni dom. Poudarjal je potrebo, da se vsa akcija organizira enotno in se bo tozadevno vršil razgovor z vpoštev prihajajočimi društvi. — Vodja banovinskega dečjega doma g. Dimnik je poročal o predmetu »Beračenje otrok po hišah«, katero je treba zatreti za vsako ceno, kar pa bo uspešno mogoče le s sodelovanjem javnosti. Na javnost izide poziv, da stremenje mestnega mladinskega sveta podpira. Isto velja za razne zbirke, za katere se kljub tozadevni prepovedi uporabljajo šolski otroci, kar je v vzgojnem oziru demoralizujoče. — Končno je predsednik na predlog g. strok. učitelja Lavrenčiča pojasnil, da bo javno otroško igrišče, ki naj naveže deco iz ulice, v najkrajšem času gotovo in da je izvedba odvisna le od mestnega gradbenega urada. Sprejet je bil še predlog, da naj se na prihodnji seji razpravlja o predmetu: »Moralna pokvarjenost otrok pod 14 letom«.

Primorci!

Vsi se snidemo v soboto, dne 7. t. m. v Unionski dvorani, da preživimo lepo »Noč na Jadranu« in zberemo misel na tirane brata

Mariborski in dnevni drobiž

Drobiž s Tezna

Iz občinske seje. Občinski proračun v iznosu 182.463 Din je banska uprava v celoti potrdila. Najvišje postavke proračuna, tvorijo izdatki za prizidavo šolskega poslopja. S prizidavo se bo pričelo čimprej, ker mora biti delo do 1. septembra z notranjo ureditvijo dovršeno. Delo za prehod preko železniškega tira vidno napreduje. Upamo, da bo tudi zadeva s posestniki za razširitev ceste do prehoda ugodno rešena. Odvišen gramoz znižanega terena se bo porabil za nasi-panje občinskih cest, ki so potrebne popravila. Upravičenim pritožbam davkoplačevalcev radi slabih cest bo cestni odsek vsekakor moral ugoditi.

Sokolsko društvo. Vsi odseki delujejo zelo živahno. Telovadci se pripravljajo za »mladinski telovadni dan«, ki se bo vršil dne 22. t. m. ob 15. uri, gledališki odsek nas hoče presenetiti kmalu z gledališko igro, stavbeni odsek pa tuhta, kje bi dobil najbolj širokogrudnega narodnega lesnega trgovca, da bi najceneje ogradil letno telovadišče. V soboto dne 7. tm. ob 19. uri pa bo predaval Sokolstvu in prijateljem Sokolstva g. upravitelj Grčar iz Maribora o aktualni temi: Gospodarska kriza in princip štedenja. Predavanje bo v osnovni šoli in je za članstvo obvezno.

Šola, žarišče prosvetnega dela. Da je na naši šoli premalo prostorov in sicer celo ob večerih, smo doživeli zadnji pon-delek. V priličnem razredu se je vršila telovadba članic, v prvem nadstropju je vadil marljivi kapelnik godce na pihala, v konferenčni sobi je izdajal knjižničar knjige, poleg tega se je še vršila seja kr. šol. odbora in pevskega društva »Zvon«. Upajmo, da bomo imeli drugo leto prostora dovolj.

Pevsko društvo »Zvon«. Odbor je sklenil na svoji zadnji seji, da se društvo, ki bo letos slavilo svojo desetletnico, prostovoljno razide. Članstvo je včlanjeno že pri Sokolu. Upamo, da bo občni zbor sklep odborove seje soglasno odobrili. Celoten inventar bo pripadel Sokolskemu društvu.

Kriza na eni in štednja na drugi strani. Naši gostilničarji so iztočili v letu 1930 mnogo manj opojnih pijač kakor leta 1929. Zlasti je nazadovol konzum pri žganju in pivu, kar je zelo razveseljivo. Vendar ni napovedal noben gostilničar konkurza. Za vino se je potrošilo skoraj toliko denarja kakor v letu 1929.

Oznanjevalci pomladi. Na naših sol-nčnih obronkih so prikukali iz zemlje prvi zvončki, zjutraj pa nas že razveseljuje s svojim žvrgoljenjem kralj naših sadonosnikov — škorec. F. L.—r.

Ljudska univerza v Mariboru.

Drevi ob 8. »Literarni večer«, ki ga priredi mladi slovenski pisatelji: Ocvirk, Vodnik, Gspan, Mrzel, Kresal in Klopčič. Znanci, prijatelji pisateljev in slovenskega slovstva se vabijo k prijateljskemu sestanku, ki se bo vršil po prireditvi pri »Črnem orlu«.

Kaj je s fondom Pomladka Jadranske Straže za letovanje na morju?

Ker marsikdo sprašuje za ta fond, nam sporoča mestni odbor Jadranske Straže v Mariboru, da ima ta fond namen, zbirati sredstva za srednješolsko mladino, ki je včlanjena v Pomladku Jadranske Straže, da se ji omogoči o počitnicah obisk našega Jadrana in bivanje na njem, da spozna morje in našo obalo z lukami in prometom po morju. Ker se iz skromnih članskih prispevkov ne more pričakovati potrebnih sredstev za izvršitev te naloge, se bo organizacija Jadranske Straže trudila zbirati denar s prireditvami, predavanji, publikacijami in zbirkami. Gre zgolj za poučne svrhe srednješolske mladine in ne za kako zdravljenje na morju. V toliko je namen različen od drugih organizacij, ki pošiljajo otroke na morje radi zdravja. S tem pa ni rečeno, da se ne bi našla možnost v kakem oziru skupno sodelovati. Vsak tozadevni nasvet in predlog se bo hvaležno vpošteval. —

Hotel Halbwidl.

V soboto večerni koncert, v nedeljo jutranji in večerni koncert

KINO

Grajski:

Od danes dalje:

SCHUBERTOV POMLADNI SEN.

100% zvočna opereta po Schubertovi opereti »Tri mladenke«. — Gretl Theimer, Lucie English, Sigfried Arno

Union:

Od danes dalje: 100% govoreča in zvočna veseloigra:

MALA IZ PRATRA.

Anny Ondra, Sigfried Arno, Margareta Kupfer, Paul Morgan

Predstave v obeh kinih ob delavnikih ob 17. 19. 21. uri; ob nedeljah in praznikih ob 15. 17. 19 in 21. uri. Predprodaja dnevno: od 10 do 12 ure na blagajni. XXVI

APOLO KINO:

Soboto in nedeljo: Leo Tolstoj roman VSTAJENJE.

Dolores del Rio.

Smrt učiteljskega veterana.

V Šoštanju je umrl g. Jos. Cugnus, upokojeni nadučitelj, v starosti 72 let 42 let je vršil učiteljsko službo po raznih krajih slovenske domovine. Lani je obhajal 50 letnico mature. Bodi vrlému možu blag spomin. —

Samomor.

V Trati pri Gornjem Cmureku se je ustrelil 48letni posestnik Alojzij Krainer. Pognal si je iz samokresa dve krogli v glavo in bil takoj mrtev. Kaj je nesrečo neža pognalo v obup, še ni ugotovljeno

Na temelju zakona o meral,

njih rabi v javnem prometu in nadzorstvu nad njimi se opozarja vse obrtnike, trgovce itd., ki izdelujejo, popravljajo, prodajajo ali uvažajo tehtnice, merila in merilne priprave, da pri »Kontroli mer v Mariboru«, Frančiškanska ulica, prijavijo kraj, v katerem je delavnica in lokal, kjer se merila prodajajo. Pripominja se, da se bo proti onim, ki se ne bi prijavili postopalo po zakonu. Ostale podatke, kakor tudi obrazec za prijavo, dobe zainteresovani med uradnimi urami pri »Kontroli mer v Mariboru«, v Frančiškanski ulici. —

Česi!

»Noč na Jadranu«, velika zabava, katero počinja »Jadranska Straža« v Mariboru, v soboto, dne 7. 3. 1931 jest dostavniško vseh Čechů, kteří milují Jiho-slovanský Jadrán. Vždyť je Jadranská Straža v Praze tak oblíbená, že má více členů než kterékoli mesto v Slovenii. Dmy v kroji velice vitany. —

Sokoli!

Ali ni Vaš starosta Nj. Vis. prestolona slednik Peter tudi naš visoki zaščitnik? »Jadranska Straža« Vas vabi na svojo prireditev v soboto, dne 7. t. m. v Unionski dvorani. Sokoli in dijaki iz okolice dobe polovične vstopnice proti legitimaciji. —

DNEVNO

Znamenitost

DNEVNO

„Zlati čudež“

v Veliki kavarni

Zakup kantine v Melju.

Dne 15. t. m. se bo vršila prva ustmenajavna licitacija zakupa kantine v vojašnici kralja Aleksandra v Melju. Kantina se odda za tri leta. Licitacije se lahko udeležijo samo vojni invalidi, pogoji pa so interesantom na vpogled od 8.—12 ure v pisarni komande 45. pešpolka.

Dobava živil za vojaštvo.

Dne 20. t. m. se bo vršila ustmena o-fertalna licitacija za dobavo živil v količini 205.000 kg. Licitacija bo na podlagi predloženih vzorcev. Kavcija znaša 5% izlicitirane vsote. Natančnejši pogoji so razpolago med uradnimi urami pri komandi 32. art. polka. —

Občni zbor trgovsko-obrtno mladine se bo vršil v nedeljo 8. marca ob 10. do-poldne v mali dvorani Narodnega doma. K udeležbi vabi odbor. —

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Petek, 6. marca. Zaprt.

Sobota, 7. marca ob 20. uri »Karl in Ana«. Delavska predstava.

Nedelja, 8. marca ob 15. uri »Lutka«. Znižane cene. — Ob 20. uri »Čardaška kneginja«, kuponi.

Mestni mladinski svet

Snoči se je v navzočnosti šolskih vodstev vršila seja mestnega mladinskega sveta mariborskega, ki jo je vodil predsednik socialno-političnega odseka mestnega občinskega sveta g. dr. Strmšek, ki je uvodoma podal poročilo o sedanjem stanju mladinskega skrbstva v Mariboru in o delovanju mestnega mladinskega sveta. Zatem je šef Zdravstvenega doma g. dr. Vrtovec poročal o potrebi šolskih mlečnih kuhinj, ker je mleko dobra snov za podpiranje zdravja mladine in, ker je cenen domač produkt, ki se mora med mladino tembolj forsirati, ker se pri nas vse premalo ceni uživanje mleka. Zaenkrat naj bi dobilo v vsaki šoli dnevno 30 najpotrebnejših otrok brezplačno po eno porcijo mleka s kruhom, kasneje pa naj bi se akcija po možnosti razširila na vso šolsko deco. Ker je odvisna izvedba načrta od podpore mestne občine, se je mestni mladinski svet, potem ko so o predmetu še govorili gg. dr. Tomišek, nadučitelj Alt, obč. svetnik Grčar in vodja mestnega mladinskega doma Kutin, soglasno izrekel za predlog g. dr. Vrtovca, ki naj bi se izvedel čimprej. — Šolski upravitelj g. Lukman je kot okr.

Vožnja s smrtno brzino

UTISI BRZINSKEGA REKORDERJA NA AVTOMOBILU, CAMPBELLA, Z ZADNJE VOŽNJE.

Večini čitateljev bo znano, da je dosegel 5. februarja angleški kapetan Malcolm Campbell na obali v Daytonu na Floridi s svojo »Modro ptico«, posebej izgrajenim avtomobilom za dirke s 1400 konjskimi silami, nov svetovni rekord s hitrostjo približno 396 kilometrov v eni uri na progi 1 milje. Ta fantastična brzina je največja, kar jih je bilo doslej doseženih. Vendar je bil Campbell precej iznenaden, ko se mu kronometriki (merilci časa) ameriškega avtomobilskega kluba sporočili rezultat svojih računov. On je bil namreč prepričan, da je dosegla »Modra ptica« najmanj 250 milj hitrosti.

Zanimive so podrobnosti o poskusu, ki jih je podal Campbell predstavniku angleške agencije. »Bil sem uverjen« — pravi — »da je vse v redu in da mi bo poskus uspel. Ko sem stavil motor v pogon, sem pogledal pred sebe: nekako nejasno sem razbral zastavice, ki so označevale dirkališče in ogromno maso, stisnjeno za barjerami. Ta masa je delovala na mene bolj kot vse drugo. V izvestnem momentu se mi je celo zazdelo, da je to razburkano morje, ki mi grozi s potopitvijo. Stroj je že dobil svojo brzino, a jaz sem spremenil smer motorja. To je bil težek hip, ako se pomisli, da sem moral potegniti z eno roko za zavoro, z drugo pa uravnavati volan. V tem času je vozilo, oddeljeno od delovanja motorja in oproščeno svoje naravne kontrole, drvelo kot izstreljena krogla, s smrtno brzino. Prešinila me je misel na rodbino, na moje domovino... Nato pa sem videl pred seboj samo, kako je izginjala pot, kakor, da bi jo moje vozilo požiralo. Z rokami sem krčevito stiskal volan, z eno nogo sem pritiskal na pripravo za pospeševanje brzine, drugo pa sem držal na pedalu za prenos. Zračni pritisk je bil tako silen, da sem čutil njegovo valovanje skozi jopič in, da me je držal kot prikovanega na sedež. Na obeh straneh vozila so se dvigali oblaki peska, ki so v zraku zlo-

vešče in strašno šumeli, vendar pa je motor pregluševal vse s svojim brnenjem. Po kazalcu za vrtenje motorja sem sklepal, da znaša brzino 250 milj. Lahko bi brzino še povečal, vedel sem pa, da je bila pot na nekaterih mestih še mokra in bi maksimum hitrosti pomenil gotovo propast. Čez nekaj sekund sem bil že izven izmerjene milje. Polagoma sem manjšal hitrost in postopoma se mi je vračala zmožnost normalnega opazovanja stvari okrog sebe.

Tako je končal prvi poskus. Trebalo je ponoviti dirko še v obratni smeri. Odločil sem se, da ne bom menjal koles, čeravno se je pneumatika silno razgrela. Hitro sem pregledal motor in skočil za volan. Že drugič sem imel isti občutek, kako izginja pot pred menoj in kako navaljuje publika na mene. Povečal sem brzino in uravnaval stroj proti sredini poti, ko sem zagledal pred seboj znake izmerjene milje. V momentu pa, ko je brzelo vozilo s hitrostjo 200 milj na uro, sem razbral, da je krenil stroj radi malega okreta volana s prave poti. »Modra ptica« je hitela proti peščenim nasipom. Nalanko sem okrenil volan na levo, pa naenkrat sem se znašel pred publiko... To je bil najdramatičnejši del cele dirke. Končno sem stroj vendar uravnaval in to baš o pravem času, ko sem namreč prešel začetni znak izmerjene milje t. j., ko se je začela brzina meriti. »Let« mimo tribun je trajal sicer samo nekoliko trenutkov, meni pa se je zdela cela večnost. Nato pa, še preden sem se mogel prav zavesti, sem bil že na drugem koncu izmerjene milje. Velik poskus je bil izvršen...»

Campbell pravi, da ne bo več poskušal potolči svojega rekorda. Vrnil se je na Angleško, sprejet z ogromnim navdušenjem angleškega naroda, ki je po svojih odličnih sportnih predstavnikih »najhitrejši narod« na svetu in ima doslej svetovne rekorde za brzino na kopnem, na vodi in v zraku.

Filmska zvezda na zatonu

Pola Negri spada med prve filmske zvezde, vsekakor med one, ki so med prvimi začele igrati v filmu. Skozi celo desetletje in še več je bilo zvezdano ime Pole Negri z največjimi dogodki filma, s filmi, ki so vzbujali največji interes vseh ljubiteljev kinematografske umetnosti. Pa že preden je prišel tonfilm, je začelo ime Pole Negri nekako temneti. Ko se o njej ni govorilo več kot najslavnejši filmski zvezdi, je še vseeno hoteli, da bi se čulo njeno ime. Ločila se je — takih ločitev je doživela veliko! — od svojega moža in se poročila s princem Mdivanijem. Ta zakon pa tudi ni dolgo trajal in Pola Negri se je ločila. Sama je izjavila, da ne more biti s svojim temperamentom in naravo vezana za del časa na enega človeka. Ona je žena, ki želi izpremembo in radi tega ni mogla vzdržati ob princu Mdivaniju. Ločitev zakona med Polo Negri in princem Mdivanijem je bila izvršena, vendar pa tako, da je na zahtevo princa Mdivanija bil odvzet Poli Negri naslov »princeza«. Pola Negri pa je izjavila, da se mnogo raje vrne k ljudem demokratskega porekla, nego da bi bila vezana na aristokrata. Kdo ve, mogoče je imela Pola Negri celo prav. V poslednjem času ne nastopa Pola Negri nikjer, ampak marljivo trenira in vadi, da bi obdržala svojo — vitko linijo.

Kako merijo premer zvezd?

Šele pred desetimi leti je uspelo prvič direktno izmeriti premer nekaterih zvezd s pomočjo opazovanja pojavov interference zvezdne svetlobe. Zato je potreben interferometer, ki se postavi pred teleskopov objektiv. Njegova naloga je, zbrati v objektiv vse one žarke svetlobe, ki so se na poti skozi vseмирje preveč razkropili. Pred okvir je treba namreč pritrditi na — po možnosti nepremakljiv — okvir od straneh

dvoje ogledal, ki so nagnena za 45 st. v smeri gibanja. Ta ogledala lovijo svetlobne žarke, ki padajo izven področja objektiv in jih odbijajo navpično proti smeri gledanja na dve drugi ogledali, ki stojita pred objektivom, in mečejo oba ta premera svetlobe naravnost v objektiv. Ko so postavili prvi takšen instrument na Mt. Wilson observatoriju v Kaliforniji, so lahko izmerili premer samo kakim 5 ali 6 zvezdam, ker sta bili zunanji ogledali razmaknjeni drugo od drugega le za šest metrov in je ta oddaljenost bila premajhna. Za tem so postavili interferometer s premerom, večjim od 15 m. Konstrukcija in gradnja take priprave sta zelo težki, ker ne sme biti okvir niti najmanje premakljiv iz enostavnega vzroka, da ne bi s premikanjem motil interference žarkov. Pa tudi s to pripravo bodo lahko izmerili premer samo kakšnim 30 zvezdam in še to pri tistih zvezdah, katerih svetloba in spektrum sta zadovoljiva za uspešno delo.

»Ta pravil.«

Gospod, (ki je dolgo iskal po časopisih »pravega« šoferja, zadnjemu reflektantu): »Veste: Jaz rabim zanesljivega in previdnega šoferja, moža, ki se ne spušča v noben nepotreben riziko...»

Šofer: »Bravo! Kakor nalašč sem jaz za vas ustvarjen, blagorodje... Ali smem prositi za plačo vnaprej?«

Sentimentalni škot.

Škoti so znani kot veliki skopuhi. Škot Macduff je pri železniški nesreči izgubil svojega najboljšega prijatelja. Dal je lep venec na krsto. Ko se je po pogrebu vračal z ženo s pokopališča, je vzdihnil:

— Revež, raje bi mu bil želel smrt na morju!

— Zakaj? — vpraša žena —, kaj meni, da je smrt na morju lažja?

— To ne, a vencev ni treba!

Sport

Zapozneta maškerada na snegu.

V nedeljo dne 8. t. m. priredi zimsko-sportni odsek SPD Maribor pri Mariborski koči revijo mask, združeno s šaljivo štafetno tekmo. Pravico tekmovalca imajo vsi smučarji in smučarke, neglede ali so organizirani, ali »divjaki« v starosti od 3 do 100 let. Tekmuje se v dveh kategorijah: lahka kategorija — tekmovalci težki do 70 kg in težka kategorija — oni tekmovalci, ki tehtajo več kakor 70 kg. Na cilju se bodo tekmovalci zopet tehtali in bo moral vsak »težak kanone« za vsak kg, ki ga je pri tekmovalstvu zgubil, plačati tekmovalni komisiji posebno nagrado.

Start je določen za 11. uro predpoldne, da se lahko pravočasno prijavijo na startu tudi oni tekmovalci, ki se že ves teden vadijo pri Zavetišču in po drugih rajonih Pohorja. Mnogobrojne prijave a la Štempihar, Turri, Pinguin, Ton ek, Tedi, Sekulc in Burksl pričajo, kakšno zanimanje vlada med elito naših smučarjev za to tekmo.

Najbolje plasirana štafeta dobi častna »praktična« darila. — Ona skupina, ki bo mogla dokazati, da je napravila največ pik, torej največ pretrpela na belem oolju, dobi red mehkih pik na črnem polju.

Maske in vse potrebno breskrbi prireditveni odbor, ki že ves mesec deluje na pripravi. Tekmovalci naj samo pri nesejo pravilno in dobro mazane dilce in čvrsto zdravo srce! U boj! U boj!

Smučarsko rajanje

bo v soboto dne 7. t. m. zvečer pri Mariborski koči. Naša skrbnica Mara si že ves teden beli glavo z različnimi kuharskimi umetnostmi in je zaklala že telca in prašiča. Kakor izvemo iz zanesljivih virov, je bil te dni Mariborski koči dostavljen »muškati zelenič«, ki je bil letošnja specialiteta planinskega plesa. — Torej bo Mara vse lačne nasitila in žejne napojila.

Po končanem svečanem supeju bo politev Miss Pohorja. V konkurenci se smejo udeležiti vse smučarke, ki vozijo strmino od Dependanse do bazena brez pik in tehtajo najmanj 56 kg! Za miss Pohorje je naša matica — Podružnica SPD Maribor — že izbrala pri g. Burešu krasno dragoceno darilo. — Lepotice na plan!

Razumevanje mestne občine za zimski sport.

Za nedeljske štafetne tekme je dalo Mestno autobusno podjetje na razpolago veliki Saurer auto, ki bo vozil v soboto ob 14. uri izpred Velike kavarne do Reke (gostilna Lebe) za 10 Din za osebo.

Aljažev klub

SPD Maribor bo v nedeljo dne 8. t. m. c priliki šaljivih tekem oskrbel sv. mašo pri Mariborski in Ruški koči.

ISSK Maribor : ... bljana.

Tekma, ki bi se morala vršiti dne 8. tm. v Mariboru, je radi tehničnih težkoč preložena na poznejši termin. Namesto te tekme igra ISSK Maribor in SK Svoboda ob 14.30 uri trening tekmo na igrišču ljudskem vrtu.

ISSK Maribor, nogometna sekcija.

V nedeljo, dne 8. t. m. ob 14.30 igra prvo moštvo trening tekmo z SK Svoboda. Na zadnjem sestanku določeno moštvo naj bo najpozneje ob 14. uri v garderobi, s seboj naj vsi prinesejo rekvizite, ki jih po treningu oddajo prostorniku. Točnost, disciplina, Načelnik.

Tekma za prvenstvo Dravske banovine v boksu

se bo vršila dne 18. in 19. aprila v Mariboru in sicer v veliki dvorani pivovarne »Union«. Prireditelj bo SK Železničar.

Koturaški Savez kr. Jugoslavije, pododbor Maribor.

V nedeljo dne 8. tm. se vrši glavni občni zbor, na katerega so vabljeni vsi člani in korporiranih klubov. Začetek ob 9. dop. v hotelu Halbwild.

Iz LNP.

S pravom nastopa dne 14. marca se verificira z ISSK Maribor Tičar Boris, za SK Železničarja Baronik Srečko in za SK Rapid Mesarež Robert.

Jugosl. olimpijski odbor

je na svoji zadnji seji sklenil, da se olimpijade, ki se bo vršila prihodnje leto, udeleži tudi naša reprezentanca. Zastopani bomo z naslednjimi reprezentancami: smučarsko, nogometno, plavalno, lahko in težko atletiko, kolesarsko, teniško, veslaško in telovadno.

Medmestna tekma Maribor-Gradec se bo bržčas vršila dne 29. marca v Gradcu.

Velika konferenca o alkoholizmu v Oslu

Norveška vlada je skupno s strokovnimi in privatnimi organizacijami izvršila vse predpriprave za veliko treznostno konferenco, ki bo v glavnem mestu Oslu tekom tega meseca in na kateri bodo programatične debate o vseh mogočih vprašanjih alkoholnega problema. Naloga konference je, da z vseh strani razjasni mnoga nejasna vprašanja ter da tako vladi tudi izdaten material, na podlagi katerega bo potem izvršen načrt novega zakona o uporabi, svobodnem točenju in trošarini alkoholnih pijač. Program konference odlikuje njegova vsestranost. V njem so tudi vprašanja o tihotapstvu alkohola v slučaju prepovedi uvoza, o obveščanju javnosti o alkoholu in njegovem vplivu na one, ki ga uživajo; prijavljeni pa so tudi nekateri govorniki, ki bodo zastopali zamisel prepovedi svobodnega točenja alkoholnih pijač v Norveški. Mednarodni urad za pobijanje alkoholizma bo tudi poslal svojega delegata na to konferenco, ki bo govoril o alkoholnem vprašanju v latinskih, slovanskih in germanskih deželah. Na dnevnem redu bo tudi predavanje o stališču Društva narodov napram vprašanju alkohola. V Norveški so v zadnjih letih stalne diskusije o tem vprašanju. Pa tudi zakonodaja še ni v tem pogledu popolnoma ustaljena, odkar je bila l. 1927. ukinjena prepoved točenja žganja. Še vedno je odprto vprašanje, ali naj država pomaga s svoje strani v borbi proti uživanju alkohola in, če je treba, na kakšen način naj to delo vrši. Nerešeno pa je tudi vprašanje uvedbe narodnega glasovanja o tzv. lokalnih prepovedih točenja alkoholnih pijač, kjer se večina prebivalcev v poedinah delih zemlje odloči za lokalno prepoved ali proti njej. Izgleda, da bo dala ta konferenca dovolj materiala, na temelju katerega bo vlada lahko uredila to vprašanje s pomočjo zakonodaje.

Sodnik, ki je obsodil samega sebe

V mestu Evanstonu v državi Illinois se je vršila v resnici prav nenavadna sodna obravnava. Sodnik Harry Porter je bil obtožen, da je prekršil predpise avtomobilskega prometa. Razpravo je vodil sodnik Porter sam. Z močnim glasom je imenoval sodnik svoje lastne ime kot obtoženca in prečital nato protokol. Nato se je vsedel na zatožniško klopo. Kot obtoženec je potrdil navedbe obtožnice in spoznal samega sebe za krivega. Nato se je vrnil za sodno mizo in razglasil razsodbo, po kateri je obsodil samega sebe na 1 dolar globe. Sodnik je odšel potem k sodni blagajni, plačal dolar in zapisal v sodno knjigo: »Kazen plačana«. Takoj nato se je vrnil v svojo sobo in nadaljeval druge razprave. Res čisto ameriško!

Prvikrat skozi veliko puščavo južne Arabije

Angleški kralj je poslal pozdrave in čestitke Bertramu Thomasu, ki je nedavno končal svoje potovanje na kameleh preko Ruhal Khali, velike puščave na jugu Arabije. Pot je bila dolga 900 milj. Thomas je prvi človek, ki jo je prehodil. Potreboval je za to 58 dni. Potoval je iz Dhufara do Dohana ob Perzijskem zalivu. Našel je sledove neke stare karavane in veliko slano jezero, katerem se dozda niti med Arabci še ni čulo. Thomas sklepa, da leži srce Arabije pod morsko gladino in da je tam bilo najprej morje. Ta del Arabije je tako velik kakor Francija, Belgija in Holandska skupaj. Thomasovi podatki so za geografijo velike važnosti.

Pomlad prihaja — odložite visoko zimsko obutev — nosite polčevlje!

Udobna široka obutev iz angleške tkanine je moderna prav tako kakor šiljasti čevlji k temni večerni obleki. Nosite obutev, ki ustreza namenu in vašemu poklicu, ki ga izvršujete. Naši sodrugniki vam bodo strokovno pomagali pri izbiranju ustrežne obutve.

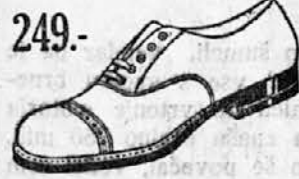
Naklonite nam svoje zaupanje!

Rata

Vrsta 1937-22

Vsem, ki ste izpostavljeni strapacu, je za pomlad treba lažjih čevljev. Tu jih imate s stanovitnim podplatom za neverjetno nizko ceno.

Vrsta 3637-22

Široka oblika tega čevlja zagotavlja udobnost tudi pri največjem strapacu. Isti iz ševroa, ortopedični, za isto ceno.

Vrsta 6637-11

Ako nosite obleko iz angleških tkanin, ne morete biti brez te oblike sportnega čevlja. Imamo jih črne in rjave.

Vrsta 9637-21

Ta udobni, preprosti čevlji si je s svojo solidnostjo osvojil stalen krog kupovalcev. Za isto ceno jih izdelujemo iz laka, črnega ali rjavega bokska.

J-100.

Dobro Idoča trgovina

galanterija, drobnarija, moda, na najbolj prometnem kraju v Mariboru je

ugodno na prodaj

Ponudbe na upravo lista pod »Sigurno eksistenca«.

Brzopotplata

je in bo še nadalje v Tattenbachovi ul. 14. Moški podplati 28 Din. Ženski podplati 22 Din.

Brzopotplata,

Aleksandrova cesta 24, Ivan Pirc. — Moški podplati Din 30.—, ženski podplati Din 25.—, moške pete Din 14.—, ženske od Din 6 do 8. Blago prvovrstno. Samo ročno delo.

Iščem trisobno stanovanje

s pritliklinami. Joža Keluc, vojaški veterinar, Tržaška c. 26.

Dvosobno stanovanje,

solnčna lega, s kopalnico ali brez nje, išče boljša, mirna, le tričlanska rodbina za takoj, ali 1. april. Ponudbe na upravo lista pod »Čisto in solnčno«.

613

Šivilja izučena v krojenju

išče mesto pomočnice. Gre tudi šivat na dom. Naslov v upravi Večernika.

621

Sobo in črkoslikanje,

vedno najnovejši vzorci na razpolago izvršuje poceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ulica 3 za kavarno »Astoria«.

X

Spalne sobe,

politirane, najmodernejše, ugodno prodam. Mizarstvo Rudolf Kompara, Aleksandrova c. 48.

3106

Solidno gospodično ali gospoda

sprejem v lepo sobo pri navadni družini. Maribor, Ruška c. 5 I, vrata 5.

595

Zahvala

Za mnogoštevilne dokaze iskrenega sočutja povodom smrti našega nepozabnega soproga, ozir. očeta itd., gospoda

FRANCA DERWUSCHEKA

mesnega stavbenika in lastnika opekarne,

izrekamo tem potom vsem najpristranejšo zahvalo. Osebito se zahvaljujemo preč. gosp. župniku P. Valerijanu za tolažilne besede pri odprtem grobu, p. n. zastopnikom industrijske zveze, p. n. mariborskim obrtnikom. Nadalje se zahvaljujemo mariborskemu šahovskemu klubu, občinskim zastopnikom občine Košaki, p. n. uradnikom mariborske občine, kakor uradništvu in delavstvu naše tvrde. Prav prisrčno se zahvaljujemo godbenemu društvu »Omladine« za žalostinke in vsem darovalcem krasnih vencev in cvetja, vsem prijateljem in znancem, ter sploh vsem onim, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.

608

Košaki pri Mariboru, dne 6. marca 1931.

Zalujoča rodbina: DERWUSCHEK — Inž. KIFFMANN.

M. Zevaco

V senci jezuita

Zgodovinski roman.

83

Izginita je kakor senca.

»Čudna ženska« je zamrmral Ragastan. »Ali je umobolna? Ali pa je nesrečnica, ki ji je žalostna usoda uničila življenje? ...«

Dama je držala dano besedo: drugi dan zarana je zapustila svojo hišo, ne da bi bil Ragastan izvedel, komu se ima zahvaliti za tako veliko gostoljubje.

Ne da bi se ozrla nazaj, ne da bi darovala še en pogled tej hiši svoje ljubezni in svojih solz, brez genotja, kakor da bi ji onemelo srce v usodi, ki jo je bila okusila, je odšla s svojimi mirnimi koraki.

Uro kasneje je potrkala na vrata neke hiše v uličici, ki je vodila mimo cerkve sv. Avstahija.

XLIII.

Konsjeržerija.

Pariz je bil tiste čase bogato obdaren z ječami, in vsaka ječa zase je bila bogata najraznovrstnejših zaporov.

V Luvru samem je bilo prirejenih več podzemeljskih prostorov za sprejem nesrečnikov, ki so si bili nakopali jezo kakega močnega, nejevoljo kakega škofa ali pa kaprico kralja samega, ki jih je zato obsodil v počasno smrt pomanjkanja zraka in prostora.

Dočim so v zgornjih dvoranah odmevali hrupi veselice, se je spodaj pogostoma oglašalo stokanje in se družilo s sladkim petjem viol....

Med vsemi pariškimi ječami pa je zavzemala Konsjeržerija eno najčastnejših mest.

Oskrbnik ječe je bil neki Ilj Lemahu, brat oficirja v Luvru, ki ga naši bralci morebiti še niso čisto pozabili: Aleša Lemahuja.

Ta je izkušal priti do sreče s tem, da je ubijal tu pa tam ljudi, ako mu je zaukazal kak predstojnik in mu olajšal delo, to se razume, z mastno nagrado; a drugi se je preživljal, čuvaje pod svojim ključem siromake, ki so bili istotako namenjeni smrti...

Tako je dična dvojica izpolnjevala drug drugega, oba pa sta bila izraz načela: Ubijaj, da sam živiš!

Gospod Ilj Lemahu je stanoval kot samec v kotu kvadratnega stolpa.

Bil je debel, cvetoč, rdečenosec, ki se ni branil dožrega vina in je bil zmogen v pravem trenutku tudi šaljive besede. Kolikor časa ni porabil za trpinčenje svojih jetnikov, ga je porabil, prejedel, prepil in prespal. Izven teh štirih omiljenih poslov za gospoda Lemahuja sploh ni bilo življenja.

V eno izmed teh konsjeržerijskih ječ so bili vrženi tudi Štefana Doleta. Po odredbi Lojole samega in po strogem ukazu velikega profosa niso bili nastanili tiskarja

niti v luknji, kjer so navadno pozabljali jetnike, niti v temnici, niti v jami z golaznijo.

Ta velikodušnost napram sovražniku, ki so mu prej tako malo prizanašali, potrebuje razloga.

Štefan Dolet ni bil namenjen, da ugasne na dnu podzemeljskega brloga, ne da bi pustil za sabo več sledu, kakor jo pusti kamen, ki se potopi v turobnem bariju.

Ne, ne... častitljivi Ignacij De Lojola je bil sklenil, da ima Doletova smrt služiti prerojenju mnogih drugih grešnikov, ki jih naj udari z blagodejno grozo. Sklenjeno je bilo, da umre nesrečnež ob belem dnevu in pred zbranim narodom pariškim.

Zato ga niso smeli umoriti v ječi; in tudi pretrdo niso smeli ravnati s tiskarjem, ker je bil namenjen v žrtev na oltarju edino zveličavne katoliške vere.

Zadovoljili so se torej s tem, da so ga zaprli v navadno celico, ki ni imela druge neprijetnosti kakor to, da je ležala nekaj metrov pod gladino reke Sene.

Rečna voda je silila skozi zid, curčila po stenah zapora in segala nesrečnežu do gležnjev.

Razume pa se, da kljub tej velikodušnosti niso zamenjali nobene previdnosti, da zabranijo jetniku beg: prikovali so Štefana Doleta k steni.

Zrak je prihajal v celico le skozi majhno linico, ki je gledala na hodnik.

Na tem hodniku pa je stalo troje mož na straži, s strogim naročilom, da se nikakor in pod nobeno pretvezo ne smejo premakniti z mesta. Tako niso mogli pomagati samo drug drugemu, ako bi se kaj zgodilo, marveč zagotovljeno je bilo tudi, da bosta druga dva takoj ovadila tistega, ki bi se nemara dal podkupiti jetniku.

S hodnika je vodilo v ječo šest kamenitih stopnjic.

Spodaj v vratih je bila nekakšna mačja luknja.

Ta mačja luknja se je odpela vsak dan za par trenutkov. Dolet je videl roko, ki se je iztegnila skozi njo; porinila je v ječo vsakdanji delež črnega kruha, pečenege iz ječmena in slame, ter vrč vode, — jed in pijača štirinajst ur. Kruh in vrč sta stala na vrhnji stopnjici, in priklenjeni Dolet ju ni mogel doseči drugače, kot da se je vlekel k luknji na svoji verigi. Kadar je zmanjkalo verige, se je moral skloniti, da je dosegel živež in pijačo. S kruhom je še šlo.

Toda z vrčem je imel včasih nesrečo, da se mu je prevrnil, ko je segel ponj. In takrat je moral ostati 14 ur brez pijače.

Ta nesreča se mu je zgodila tudi nekega dne, ko ga je bilo ravno popadla mrzlica in ga je tresla strašna ježa...

Prejšnje dve-ali trikrat, ko se mu je pripetilo, da je prevrnil svojo zalogo vode, ni niti klical niti prosil in je rajši trpel muko žejo muko ponižanja.

Tisti dan pa je imel mrzlico. In ravno ta mrzlica je zakrivila nesrečo.

Že več ur je bilo, odkar je bil Dolet s svojo zalogo

živil pri kraju; umiral je od žeje; vneto grlo se mu je stiskalo tako, da ni mogel dihati.

Štel je utrip svojih žil in trenutke, ki so ga še ločili od zaželenega postavljanja novega vrča.

Dolgo, dolgo je trajalo; nazadnje pa je prišel ta hip...

Dolet je planil proti vratom, zanemarjaje v svoji grozni žeji vso previdnost; in vrč se je razlil.

Prvo uro ni rekel nesrečnež ničesar...

A nato mu je polagoma zmanjkalo moči...

Nastopil je delirij...

Revežu je postalo tako hudo, da ni več vedel, kje je, kaj dela in kaj govori.

Prosil je, rotil in ponujal vse svoje premoženje za kozarec vode.

Stražarji na hodniku so slišali te obupne klice in prošnje in milo moledevanje nesrečneža. In srca teh železnih bitij so vztrepetala.

Eden izmed njih se ni mogel več premagati; šel je in povedal vso reč Ilju Lemahuju.

»Eh, kaj« je odgovoril častivredni mož. »Pritožuje se, da nima vode! Saj stoji na dnu njegove ječe več kakor čevlji visoko!«

In mojster Lemahu se je začel smejati, radujoč se svoje duhovitosti.

»Pa res,« je dejal ječar sam pri sebi, »kar tisto vodo naj pijel Bog ve kako čista res ne bo — toda, če je človek žejen...«

Opisali smo ta grozni dogodek, da pokažemo, da je bil Ilj Lemahu res duhovit človek in je znal najti v vsakem položaju primerno besedo.

Dvanajst dni je obupaval Štefan Dolet v svojem brlogu, a trinajsti dan so se odprla vrata; vstopili so ječarji ter mu odkovali verigo, ne da bi črhnili besedo.

Nato so ga zgrabili za obe roki in ga tirali s seboj. Dolet je vzdrljel veselja.

»Gotovo me vedo pred sodnike!« je mislil sam pri sebi. »A sodba pomeni svobodo — saj nisem zagrešil ničesar!«

Bralec vidi, da Dolet še ni bil izgubil vseh iluzij.

Nada, da se bliža sodbi, se je še potrdila v njegovi duši, ko so ga posadili v drugo ječo in mu dali snažna oblačila.

Preoblekel se je naglo in z nepopisnim veseljem.

Bralec naj si predstavlja, da je bil nesrečnež preživel dvanajst dni v jami, polni smradljive vode. Kako je bil mogel spati teh dvanajst dni in noči, podobnih dvanajstim stoletjem muke in tesnobe?

Okrutneži, ki so ga spravili v ta peklo, pa so pozneje zabeležili to dejstvo v dokaz, da se Štefanu Doletu nikakor ni godilo hudo, saj je imel jesti in piti, in tudi spanje mu ni bilo odvzeto.

Ko se je preoblekel v svojo novo obleko, si je Dolet ogledal prostor, kamor so ga bili preselili.

V primeri s prejšnjo je bila ta ječa paradiz.

(Nadaljevanje prih.)